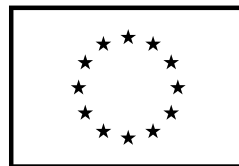

Návrh nového systému vzdělávání pracovníků v sociálních službách v ČR

22. května 2019

Mgr. Kristýna Mlejnková, Ph.D., Bc. Romana Giovagnoniová

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Obsah příspěvku

- Proces a metodologie návrhu
- Prestiž povolání PSS – pojem
- Návrh systému vzdělávání
- Kvalifikace – základní a specializační část
- Další vzdělávání

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Proces vzniku návrhu I.

2017:

- Odborný panel – expertní konzultační skupina projektu
- Desk research – sběr dat z převážně internetových zdrojů ČR a vybraných zahraničních států

2018:

- Dotazníkové šetření – kvantitativní metoda sběru dat (381 respondentů z řad PSS, poskytovatelů, vzdělavatelů)
- Fokusní skupiny – kvalitativní metoda sběru dat (12 FG složených z PSS, poskytovatelů, vzdělavatelů v regionech ČR)
- Zahraniční studijní cesty u poskytovatelů sociálních služeb a orgánů veřejné správy na Slovensku, Německu a Rakousku

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Proces vzniku návrhu II.

2019:

- Analýza současné situace ve vzdělávání PSS
- Kulaté stoly se sběrem názorů od účastníků FG a dalších aktérů (11 KS z regionů a 1 zástupci Platformy 10)
- Koncepce návrhu vzdělávání PSS
- Odborná konference se zahraniční účastí

2020:

- Podrobný návrh systému vzdělávání PSS
- Pilotní ověření částí návrhu

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Metodologie

Zkoumány 4 oblasti „PSS“: prestiž, povolání, kvalifikace (kvalifikační kurz), další vzdělávání

- **Strom problémů** – hlavní problém: Nedostatek kvalitních PSS na trhu práce
- **SWOT** analýza – hlavní problém: Kvalifikace resp. kvalifikační kurz PSS, zejména přes ÚP

Návrh nového systému vzdělávání PSS – podklady pro MPSV:

- **Vize** změny
- **Opatření** reagující na nedostatky směřující k vizi
- **Varianty** řešení

Vize

- Existuje funkční systém kvalifikačního a dalšího vzdělávání PSS navržený na základě potřeb praxe, legislativně ukotvený a metodicky podpořený
 - **cíl: zkvalitnění vzdělávání PSS**
- Poskytovatelé disponují profesionálními PSS, čímž vzrůstá spokojenost klientů sociálních služeb s kvalitou práce PSS
 - **cíl: zvýšení kvality poskytovaných sociálních služeb**
- Práce PSS je vnímána jako odborná činnost, pro kterou je třeba se odborně kvalifikovat a průběžně se dále vzdělávat
 - **cíl: zvýšení prestiže povolání PSS**

Pojmenování PSS

- Jeden z cílů projektu: podpořit postavení a **prestiž PSS** na trhu práce, mezi odbornou i laickou veřejností
- Používané pojmenování pro PSS se jeví jako nedostatečně srozumitelné
- Jak vysvětluji, co dělám? Jak mě vnímá okolí? Jak se vnímám já?
- Inspirace v zahraničí
- Podněty od účastníků diskuzí z fokusních skupin a kulatých stolů
- Jeden název nebo více podle druhů služeb, nepříznivých sociálních situací nebo činností PSS v § 116 ZSS

Sociální asistent/ka

- Termín, který vychází z diskuzí u kulatých stolů
- Lze jej použít na všechny typy sociálních služeb
- asistuje se jak činy, tak slovně
 - preventivní služby často asistují
 - ve službách péče „asistent“ podporuje samostatnost a inkluzi
 - svou jednoduchostí podporuje zvýšení prestiže povolání PSS

Zaměření návrhu

Změny v kvalifikačním i dalším vzdělávání PSS:

- **Přesnější zacílení kvalifikačních požadavků PSS**, která zajistí dlouhodobé zvýšení prestiže a zájmu o pozice PSS
- **Rozšíření možností dalšího odborného vzdělávání**, které více reflektuje specifické potřeby klientů

Návrhy vyvažovat zájmy klientů, poskytovatelů, vzdělavatelů a veřejné správy jakožto hlavního donátora

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Řešení problémů kvalifikačního kurzu

Současný KK:

- **Obsah** je obecný – zaměření preferuje pracovníky ve službách péče a dostatečně nepostihuje pracovníky v preventivních službách
- **Výuka** je převážně frontální – účastníci jsou pasivní
- **Praxe** je nedostatečná – nepřináší ty dovednosti, které jsou na PSS kladené v praxi
- **Náročnost** absolvování kurzu je nízká – absolventi (zejména z rekvalifikací ÚP) nejsou motivovaní pro práci PSS

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

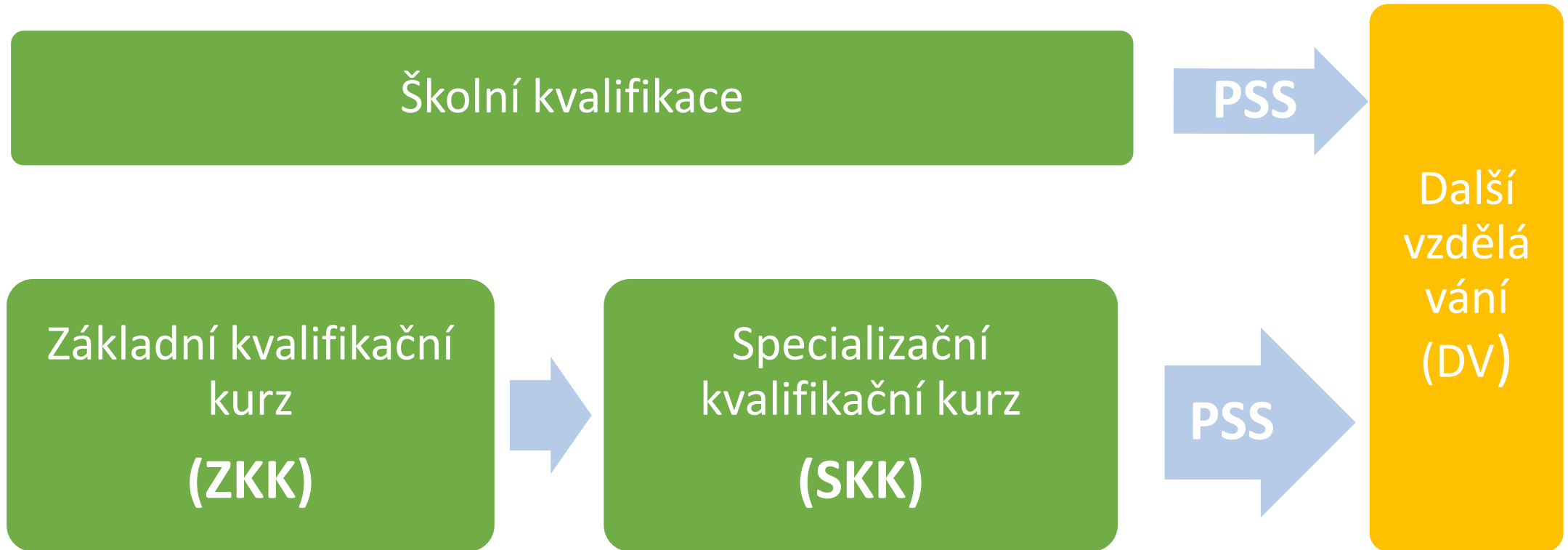
(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Návrh změn kvalifikačního vzdělávání

- Obsah kvalifikace definován prostřednictvím potřebných kompetencí PSS
- Zaměření na znalosti (informace) a dovednosti (praktické zkušenosti) i osobnostní předpoklady PSS
- Témata vzdělávání rozdělena do několika kategorií/modulů/bloků
- Stanovena forma výuky: interaktivní metody
- Definované požadavky na lektory
- Posílena a specializována praktická stránka vzdělávání
- Nastavena kritéria (vstupu a) výstupu z kurzu
- Limitovaný počet účastníků kurzů

Návrh systému vzdělávání PSS

Kvalifikace PSS

- **Základní kvalifikační kurz (ZKK)**
 - Informační znalosti
 - Absolvovat **před nástupem** do zaměstnání na pozici PSS
 - Částečná kvalifikace pro zahájení práce PSS
- **Specializační kvalifikační kurz (SKK)**
 - Praktické dovednosti
 - Zahájit do 12 měsíců **po nástupu** do zaměstnání na pozici PSS a dokončit do 18 měsíců
 - Úplná kvalifikace zajišťující setrvání na pozici PSS po stanovené lhůtě

Realizace kvalifikačních kurzů

- **ZKK jednotný**
- akreditovaný kurz vzdělavatele
- v rozsahu **64 hodin** (8h x 8 dní)
- na **vlastní náklady** osoby
- **SKK modulový**
- akreditovaný kurz vzdělavatele
- účastník je zaměstnán na pozici PSS
- v rozsahu **96 hodin** (8h x 12 dní)
- na **vlastní náklady** osoby

Cíle kvalifikace

ZKK

Získání informací:

- Poznání **systemu** sociálních služeb, druhů sociálních služeb a pestrost klientů
- Poznání vlastní **osobnosti** ve vztahu k činnostem a cílovým skupinám sociálních služeb

SKK

Osvojení si praktických dovedností:

- Naučení se **metod**, přístupů a úkonů ve vztahu ke zvolenému okruhu služeb a jejich klientům
- Trénink samostatné **práce** a týmové spolupráce

Aspekty kvalitní výuky

- **Interaktivní metody** (příklady dobré a špatné praxe, modelové situace, simulační techniky, instruktážní videa, video prezentace služeb, sebezkušenostní metody)
- **Požadavky na lektory**
- **Počet účastníků kurzu**

ZKK

- „praktická teorie“

SKK

- „plnění praktických úkolů u poskytovatele zadaných a kontrolovaných vzdělavatelem“

Zahájení a zakončení kurzů

ZKK

Vstupní kritérium:

- motivační dopis

Výstupní kritéria:

- zkouška písemná a ústní

SKK

Vstupní kritérium:

- absolvovaný ZKK
- zaměstnání u registrovaného poskytovatele

Výstupní kritéria:

- zkouška písemná, ústní a praktická

Obsah kvalifikačních kurzů

- **Cílové kompetence** z předepsaných kompetenčních oblastí PSS jsou legislativně zakotvené
- Témata ZKK a SKK sestavuje vzdělavatel
- ZKK – základní rovina kompetencí
- SKK – specializační kompetence rozdělené do modulů

Členění obsahu ZKK

Kompetenční oblasti pro vzdělávací oblasti:

A) informace o systému sociálních služeb

B) poznání sebe sama v roli PSS

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Modulové řešení SKK I.

Podle nepříznivé sociální situace:

- Senioři a lidé s demencí
- Osoby se zdravotním postižením fyzickým a smyslovým
- Osoby se zdravotním postižením mentálním a kombinovaným
- Lidé s duševním onemocněním
- Děti v nepříznivé sociální situaci
- Rodina v nepříznivé sociální situaci
- Osoby v sociální krizi

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Modulové řešení SKK II.

Podle činností v druzích služeb:

- Pobytové služby sociální péče
- Služby sociální péče v terénu
- Terénní služby sociální prevence
- Odborné poradenství

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Shrnutí ke kvalifikaci PSS I.

Současný stav:

- Do služeb přicházejí lidé, kteří sociální služby neznají
- V sociálních službách začínají pracovat nekvalifikovaní PSS
- Možnost splnění kvalifikace je do 18ti měsíců od nástupu

Návrh:

- V ZKK se zájemce seznámí se systémem sociálních služeb
- V sociálních službách začnou pracovat PSS, kteří znají základní informace o službách a klientech
- Lhůta pro získání kvalifikace bude po nástupu kratší

Shrnutí ke kvalifikaci PSS II.

Současný stav:

- Obecné zaměření KK zvýhodňující služby sociální péče
- Praxe často neupevňuje a nerozšiřuje získané znalosti
- Zakončení kurzu je spíše formalitou

Návrh:

- SKK moduly reflektují všechny druhy služeb a činností v SS
- Praxe formou praktických úkolů v průběhu kurzu – upevnění získaných znalostí
- Zpřísněné podmínky na zakončení kurzu

Další vzdělávání

Další vzdělávání:

- vnímáno jako potřebné pro práci ve službách
- pozitivně vnímaná povinnost
- nespokojenost souvisí spíše s délkou sledovaného období

Supervize:

- důležitá pro rozvoj zaměstnanců
- musí být dobrovolně plněná PSS
- stanovena nad rámec povinného rozsahu dalšího vzdělávání

Návrh změn dalšího vzdělávání

Návrh:

- **prodloužení sledovaného období na 2 roky, tj. 48 hodin za 2 roky**
 - varianta stanovení rozmezí: 48 – 72 hodin za sledované období
- **rozšíření forem dalšího vzdělávání**
- **diverzifikace požadavků dalšího vzdělávání dle délky praxe u zaměstnavatele**

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

FDV VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Kurz s akreditovaným programem MPSV

Současný stav:

- DV podle odstavce 2 písm. b) se uskutečňuje na základě akreditace vzdělávacích programů udělené MPSV

Návrh:

- absolvovat v **minimálním rozsahu 16 hodin** za sledované období
- **první 2 roky po ukončení SKK absolvovat v minimálním rozsahu 32 hodin** se zaměřením na typ služby, cílovou skupinu či pracovní činnosti

Absolvování odborné stáže

Současný stav:

- DV podle odstavce 2 písm. c) se rozumí výkon odborné činnosti na základě písemné smlouvy mezi zaměstnavatelem a zařízením zajišťujícím odbornou stáž

Návrh:

- absolvovat stáž v **minimálním rozsahu 8 hodin** za sledované období

Školící akce

Současný stav:

- DV podle odstavce 2 písm. d) se rozumí vzdělávací akce organizovaná zaměstnavatelem nebo odbornou organizací, jejíž je zaměstnavatel členem
- v maximálním rozsahu 8 hodin ročně

Návrh:

- **přidat organizátory** školících akcí:
 - Ministerstvo práce a sociálních věcí
 - Krajský úřad
 - zřizovatel služby

Odborné konference

Současný stav:

- DV podle odstavce 2 písm. e) se rozumí akce odborného charakteru, jejíž program se týká oboru činnosti SP či PSS
- v maximálním rozsahu 8 hodin ročně

Návrh:

- rozlišovat pasivní a aktivní účast
 - a) za **pasivní účast** lze započítat maximálně **8 hodiny**
 - b) za **aktivní účast** lze započítat maximálně **16 hodin**
- lze započítat až po **dvou letech praxe** na dané pozici

Vzdělávací program/kurz s akreditací jiných ministerstev

Současný stav:

- není forma DV

Návrh:

- zařadit **kurzy s akreditací jiných ministerstev**, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Ministerstvo vnitra ČR
- program kurzu se týká oboru činnosti PSS (s ohledem na typ služby, cílovou skupinu, pracovní činnost)
- v **maximálním rozsahu 8 hodin** za sledované období

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Publikační činnost

Současný stav:

- není forma DV

Návrh:

- týká se příspěvků či článků v odborných časopisech, učebních materiálech nebo odborné literatuře
- v **maximálním rozsahu 8 hodin** za sledované období
- **přepočet hodin** za odvedenou práci:
 - a) 1 hodina/článek méně než 1 800 znaků
 - b) 2 hodiny/článek od 1 800 do 9 000 znaků
 - c) 4 hodiny/publikace s více než 9 000 znaků (5 NS)

Lektorská činnost

Současný stav:

- není forma DV

Návrh:

- týká se **akreditovaných kurzů MPSV**
- v **maximálním rozsahu 8 hodin** za sledované období
- **přepočet hodin:**
 - lze započítat 1 hodinu za 4 hodiny vyučování

Vedení odborné praxe studentů nebo stáže zaměstnanců jiného poskytovatele

Současný stav:

- není forma DV

Návrh:

- lze započítávat až **po 3 letech** praxe na dané pozici
- v **maximálním rozsahu 8 hodin** za sledované období
- **přepočet hodin:**
 - započítat lze *1 hodinu za 4 hodiny* vedení praxe či stáže

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)

Mentorská činnost

Současný stav:

- není forma DV

Návrh:

- jedná se o **zaškolení nového pracovníka** nebo dobrovolníka
- lze započítávat až po **3 letech praxe** na dané pozici
- v **maximálním rozsahu 8 hodin** za sledované období
- **přepočet hodin:**
 - započítat lze 1 hodinu za 4 hodiny zaškolování

Samostudium

Současný stav:

- není forma DV

Návrh:

- jedná se o **řízený proces** s předloženými vstupy a výstupy pod dohledem poskytovatele
- v **maximálním rozsahu 4 hodin** za sledované období
- **přepočet hodin:**
 - započítat lze 1 hodinu za 4 hodiny samostudia
- lze započítávat až po **druhém roce praxe** na dané pozici

DĚKUJEME ZA POZORNOST

kristyna.mlejnkova@fdv.cz

romana.giovagnoniova@fdv.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

 VZDĚLÁVÁNÍ | vzdělávání pracovníků
PSS | v sociálních službách

(CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0006925)